

2019

NEDISKRIMINAVIMO
SKATINIMO 2017-
2020 METŲ VEIKSMŲ
PLANO
ĮGYVENDINIMO 2019
METAIS ATASKAITA

Turinys

Turinys	1
Įvadas	2
Apibendrinimas	2
Rezultatai.....	3
1 uždavinys. Didinti visuomenės sąmoningumą nediskriminavimo skatinimo ir lygių galimybių srityje	3
2 uždavinys. Tobulinti teisinį reguliavimą, siekiant užtikrinti lygias galimybes Lygių galimybių įstatyme įtvirtintais pagrindais	7
3 uždavinys. Įvertinti asmenų grupių, kurioms reikia teisinės apsaugos, padėtį	8
4 uždavinys. Organizuoti mokymus nediskriminavimo skatinimo, tolerancijos ir socialinių paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimo temomis	8
5 uždavinys. Plėtoti dialogą su pilietine visuomene, Lietuvoje veikiančiomis ir tarptautinėmis organizacijomis, dirbančiomis nediskriminavimo ir tolerancijos skatinimo srityse	10

Įvadas

Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. A1-250 patvirtinto Nediskriminavimo skatinimo 2017-2020 metais veiksmų plano (toliau – Planas) įgyvendinimą 2019 m.

Plano tikslas – ugdyti pagarbą žmogui, užtikrinti teisės aktų, nustatančių nediskriminavimo ir lygių galimybių principą, nuostatų įgyvendinimą, didinti visuomenės teisinį sąmoningumą, toleranciją dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, informuoti visuomenę apie vykdomas lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo priemones, stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo srityje.

Plano įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės skyrius.

Programa finansuojama iš atitinkamų metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, atsakingoms už priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų, ES fondų ir kitų lėšų, gautų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Apibendrinimas

2019 m. metais toliau sėkmingai buvo įgyvendinamas Nediskriminavimo skatinimo veiksmų planas. Prie šio plano savo priemonėmis prisideda žymi dalis skirtingų kompetencijų valstybės institucijų, taip užtikrinant horizontalų nediskriminavimo principo įgyvendinimą.

Ataskaitiniu laikotarpiu įgyvendintos priemonės prisidėjo prie Veiksmų plano tikslų įgyvendinimo: 1) tobulinti teisinį reglamentavimą, 2) informuoti ir šviesti visuomenę lygių galimybių ir nediskriminavimo klausimais, 3) atlikti nediskriminavimo skatinimo tyrimus ir apžvalgas ir 4) stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą.

Didelė dalis 2019 m. įgyvendintų priemonių buvo švietėjiško, informacinio ar mokomojo pobūdžio veiklos.

Dauguma priemonių finansuotos iš valstybės biudžeto ministerijoms ir įstaigoms, įgyvendinančioms programą, skirtą asignavimų ir dalis iš ES struktūrinių fondų lėšų.

Rezultatai

1 uždavinys. Didinti visuomenės sąmoningumą nediskriminavimo skatinimo ir lygių galimybių srityje

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.1 „įgyvendinti tautinių mažumų ir migruojančių šeimų vaikų švietimą stiprinančias priemones“, buvo organizuoti 4 forumai, skirti savivaldybių ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinių klasių ir lituanistų metodinių būrelių bei ugdymo įstaigų metodinių grupių pirmininkams ir mokytojams, dirbantiems su į Lietuvą grįžtančiais ar atvykstančiais vaikais, „Keliai į kiekvieno mokinio sėkmę: kaip efektyviai įveikti iš kitų šalių atvykusių ar sugrįžusių mokinių integraciją ir mokyti lietuvių kalbos“.

Renginiai vyko Vilniaus lietuvių namuose – Vilniaus apskrities, Vilniaus rajono ir Vilniaus miesto ugdymo įstaigų mokytojams, Kauno Aleksandro Puškino gimnazijoje – Kauno, Marijampolės ir Alytaus apskričių ugdymo įstaigų mokytojams, Panevėžio švietimo centre – Utenos ir Panevėžio apskričių ugdymo įstaigų mokytojams, Klaipėdos m. pedagogų švietimo ir kultūros centre – Klaipėdos, Šiaulių, Tauragės ir Telšių apskričių ugdymo įstaigų mokytojams.

Lietuvių namuose organizuoti 4 seminarai „Kaip užtikrinti iš kitų šalių atvykusių ar sugrįžusių mokinių visuminę integraciją mokykloje: komandinio darbo svarba“. Vilniuje, Visagine, Šalčininkuose organizuotos lietuvių kalbos ir literatūros pagrindinio ugdymo mokytojams 3 metodinės dienos „Mokinių raštingumo gebėjimų ugdymas: kūrybinės dirbtuvės su mokytojais praktikai“.

Įgyvendinant Valstybinės kalbos politikos 2018–2022 metų gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 27 d. nutarimu Nr. XIII-1318 „Dėl Valstybinės kalbos politikos 2018–2022 metų gairių“, 48.2 papunkčio nuostatą: sudaryti sąlygas (teisines ir finansines) ir stiprinti lietuvių kalbos mokymą tautinių mažumų mokyklose, vykdančiose ikimokyklinio, priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas, 2018 m. Ugdymo plėtotės centras organizavo 7 mokymus–konsultacijas priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo pedagogams „Ugdymas lietuvių kalba tautinių mažumų mokyklose“. Seminaruose dalyvavo 140 priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo pedagogų.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatą „Sukurti lygiavertes ugdymo sąlygas, pritaikyti ugdymo programas skirtingiems lavinimo poreikiams tenkinti, užtikrinti lygias galimybes ir prieinamumą skirtingoms socialinėms grupėms“, organizuoja forumų ciklą „Keliai į kiekvieno mokinio sėkmę“. Pirmajame forume „Nacionaliniai mokinių pasiekimų patikrinimai: esama situacija ir siūlomos galimybės“, kuris įvyko 2019 m. vasario 28 d., buvo aptariami mokyklų tautinės mažumos kalba nacionalinių mokinių pasiekimų patikrinimų rezultatai ir jų kokybės stiprinimo galimybės. Antrajame forume „Lietuvių kalbos mokymasis nuo pat ankstyvo amžiaus“, kuris vyko 2019 m. balandžio 19 d., buvo pasidalinta jau taikoma gerąja patirtimi ir tariamasi, kaip sėkmingai organizuoti ugdymą lietuvių kalba tautinių mažumų mokyklose, kuriose yra vykdomos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos.

Bendrai renginiuose dalyvavo apie 1000 švietimo bendruomenės atstovų.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija parengė ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Seimui pateikė Švietimo įstatymo 30 straipsnio pakeitimo projektą.¹ Projekte siūloma įteisinti, kad tautinių mažumų mokyklose ikimokykliniame ugdyme ne mažiau kaip 5 valandos per savaitę būtų skiriamos ugdymui lietuvių kalba, o priešmokykliniame ugdyme siūloma didinti savaitinių valandų skaičių, skirtą ugdymui lietuvių kalba. Siūloma priešmokykliniame ugdyme ne mažiau kaip 5 valandas per savaitę skirti ugdymui lietuvių kalba.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.2 „informuoti visuomenę lygių galimybių ir nediskriminavimo klausimais“, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba aktyviai ir nuosekliai vykdė savo veiklos viešinimą ir komunikaciją, lygių galimybių užtikrinimo sklaidą. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba viršijo numatytą kriterijų „Parengtų informavimo priemonių skaičius“ reikšmę ir viso parengė 150 vnt. tokio pobūdžio priemonių.

Be to, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba vykdydama projektus, kartu su nacionaliniais partneriais vykdė Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietiškumo programos lėšomis iš dalies finansuojamą projektą „Stop smurtui prieš moteris: nuo sąmoningumo didinimo iki nulinės tolerancijos aukų kaltinimui“, kurio metu, 2019 m., pristatyta kampanija „Moterys moterims“.² Šios kampanijos metu pradėjo veikti pirmasis virtualus smurtą patiriančių moterų savitarpio pagalbos forumas.³ Šiame forume smurtą patyrusios moterys gali dalintis asmeninėmis istorijomis ir patirtimis, kaip jos atpažino partnerio smurtą, kaip ištrūko iš tokių santykių, kaip pasikeitė gyvenimas iš jų išėjus, kas padėjo vėl atsistoti ant kojų, suteikti praktinių patarimų, kur kreiptis ir kaip bendrauti su pagalbą teikiančiomis institucijomis arba ką svarbu žinoti apie laikiną gyvenimą kričių centre ir kita.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.3 „didinti visuomenės sąmoningumą lygių galimybių ir nediskriminavimo klausimais“, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos užsakymu 2019 m. transliuota socialinė reklama. Kampanijos trukmė – 8 dienos. Reklama buvo rodoma Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, viso – 430 ekranų.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.4 „vykdyti veiklas, skirtas diskriminacijai Lygių galimybių įstatyme numatytais pagrindais mažinti ir diskriminacijos prevencijai darbo rinkoje užtikrinti“, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba nuo 2017 m. vykdo projektą „Pokytis versle, viešajame sektoriuje, visuomenėje – nauji standartais diskriminacijos mažinimui“, kuriam skirtas finansavimas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Įgyvendinant projektą 2019 m. surengta sąmoningumo didinimo kampanija „#NaujiStandartai“, informuojanti darbdavius apie lygių galimybių užtikrinimo naują darbovietėje.⁴ Kartu su Žmogaus teisių stebėjimo institutu, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba inicijavo „Lygių galimybių sparnų“ standartą, leidžiantį organizacijoms įsivertinti savo pasiekimus lygių galimybių srityje.⁵ 2019 m. „Lygių galimybių sparnus“ įgijo 9 viešojo ir privataus sektoriaus įmonės bei organizacijos. Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos organizuotose renginiuose dalyvavo 1349 asmenys.

---

¹<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/a20c9f61dcf311e88cf7afc20b30782b?positionInSearchResults=0&searchModelUUID=8fdffbdc-aa79-4af4-9147-824d7252d370>

² <https://www.visureikalas.lt/lt/kampanija-moterys-moterims>

³ <https://forumas.visureikalas.lt>

⁴ <https://lygybe.lt/lt/lygiu-galimybiu-zingsniai>

⁵ <http://www.lygybesplanai.lt/lygiu-galimybiu-sparnai/>

„Tautinių mažumų atstovų įtraukimas į darbo rinką“ (projekto vykdytojas – Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės) projekte buvo vykdomi veiklos – organizuojami renginiai „Gerosios nediskriminavimo darbo rinkoje praktikos, pasitelkiant integracijos ambasadorius, sklaida“ tarp tautinių mažumų. Šio projekto apimtyje iš viso renginiuose dalyvavo 501 asmuo.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.5 „vykdyti veiklas, skatinančias tarpkultūrinį pažinimą ir įprasminančias tautinių mažumų ir imigrantų kultūrinį paveldą“, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengė ir išleido Tautinių mažumų departamento akademinį darbų tautinių mažumų tematika konkurso laureatų darbų rinktinę. Šiame leidinyje surinkti darbai yra ypatingi ne tik kaip premijos laureatai – savo turiniu jie įrodo, jog tautinių mažumų tematika yra be galo įvairialypė ir jos unikalumas atsiskleidžia žvelgiant iš įvairių akademinų disciplinų rakursų – nuo istorijos ir politologijos iki teisės, komunikacijos arba meno. Taip pat svarbu, kad šios temos skatina jaunus žmones tęsti veiklą tautinių mažumų mokslinių tyrimų ir politikos srityse, darbą nevyriausybiniuose organizacijose. Departamentas pastebi, kad toks konkursas skatina daugiakultūrės, tolerantiškos ir atviros valstybės idėjos stiprinimą dabartyje, įsisąmoninant istorinį palikimą ir paveldą. 2019 m. gruodžio 4 d. Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje vyko akademinų darbų tautinių mažumų tematika konkurso laureatų darbų pristatymas.

Departamentas, bendradarbiaudamas su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka parengė ir išleido 2020 m. kalendorių, skirtą Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos metams „Elijo šlovė“. Lietuvos Respublikos Seimas paskelbė 2020-uosius metus, kuriais minimos Elijo ben Saliamono Zalmano 300-osios gimimo metinės, Vilniaus Gaono ir Lietuvos žydų istorijos metais. Informacija kalendoriuje pateikiama lietuvių ir anglų kalbomis.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.6 „rengti informacines kampanijas užsieniečių integracijos, įvairovės supratimo ir tarpkultūrinio dialogo skatinimo iniciatyvų klausimais“, įgyvendintas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo lėšomis finansuojamas projektas „Lietuvos identitetas – tautų mozaika“. Projekto tikslas – skatinti toleranciją, kuria siekiama santykių gerinimo ir tarpusavio supratimo tarp trečiųjų šalių piliečių, asmenų be pilietybės ir Lietuvos visuomenės. Projekto įgyvendinimo metu buvo vykdoma toleranciją skatinanti visuomenės informavimo kampanija „Būkim pažįstami“. Informavimo kampanija, buvo skirta skatinti toleranciją užsieniečių atžvilgiu. Pradėta vykdyti nuo 2018 m. kovo mėn. elektroninėje žiniasklaidoje (UAB „15 min“), radijuje (UAB „Žinių radijas“), televizijoje (LRT), socialiniuose tinkluose. Taip pat buvo iškabinti plakatai viešojo transporto stotelėse Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus savivaldybėse. Projekto vykdytojas taip pat organizavo renginius (diskusijas) su Lietuvos visuomene ir užsieniečiais visų savivaldybių teritorijose, kuriose dalyvavo daugiau kaip 2000 Lietuvos gyventojų; Mokyklų, suaugusiųjų, senjorų bendruomenėse svečiavosi daugiau nei 300 užsieniečių iš 38 skirtingų šalių.

Projekto vykdytojas – Nevyriausybinių organizacijų informacijos ir paramos centras, partneris – VšĮ „Europos namai“. Projekto įgyvendinimo trukmė: 2017-06-09 – 2019-06-10.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.9 „organizuoti seminarus, susitikimus, dalyvauti mokymuose politikams asmenų, priklausančių LGBT bendruomenei, žmogaus teisių apsaugos klausimais“, nors šios priemonės 2019 m. vykdyti nebuvo planuojama, Lygių galimybių

kontrolieriaus tarnyba 2019 m. gruodžio 10 d. surengė vienos dienos trukmės tarptautinę žmogaus teisių konferenciją „Translyčių asmenų teisių apsauga: tarptautinės tendencijos ir nacionalinės galimybės“. Konferencijos metu buvo aptarti tarptautiniai Lietuvos įsipareigojimai šioje žmogaus teisių srityje, geroji užsienio valstybių praktika bei translyčių asmenų patirtys Lietuvoje. Konferencijoje dalyvavo 16 pranešėjų (5 iš jų – tarptautiniai) ir daugiau nei 150 dalyvių. Tarptautinis renginys surengtas kaip Nacionalinio žmogaus teisių forumo dalis.

Taip pat Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba 2019 m. gruodžio 11 d., bendradarbiaudama su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, suorganizavo tarpinstitucinį susitikimą, kuriame Maltos, Norvegijos ir Portugalijos vyriausybės atstovai su kolegomis iš Lietuvos dalinosi gerąja patirtimi, realizuojant teisę į lytinės tapatybės pripažinimą.

Teisingumo ministerija, bendradarbiaudama kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovu Europos Žmogaus Teisių Teisme, prisidėjo prie Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos kartu su Europos Tarybos Seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės (SOGI) departamentu įgyvendinamo projekto „Teisinės bazės tobulinimas ir europinių standartų įgyvendinimas, siekiant kovoti su diskriminacija ir smurtu seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės pagrindais“, kuris iš dalies yra finansuojamas Europos Sąjungos Teisių, lygybės ir pilietiškumo programos lėšomis.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 1.10 „organizuoti viešus renginius, skatinančius toleranciją, sąmoningumą ir domėjimąsi Afrikos kilmės žmonių kultūra, istorija ir paveldu“, minint Tarptautinę Afrikos dieną, gegužės 25-ąją, kaip ir kasmet, Lietuvoje surengtas festivalis „Afrikos dienos“. Renginiai vyko nuo 2019 m. gegužės 20 dienos iki birželio 19 dienos. Festivalio lankytojai susipažino su Afrikos žemyno šalių muzika, tradicijomis, verslo galimybėmis, galėjo plėsti supratimą apie šį žemyną, jo ryšius su Lietuva.⁶

Gegužės 20 d., Lietuvos nacionalinėje UNESCO komisijoje Vilniuje vyko „Forumo teatras 2019: „(Ne)matoma: šeimos kaleidoskopas“⁷, kurio metu profesionalūs aktoriai ir renginio dalyviai, pasitelkę interaktyvų forumo teatro žanrą, nagrinėjo jautrias su stereotipais apie Afriką susijusias temas. Vėliau renginys persikėlė į Kauno kūrybinę erdvę „4 Butas“.

Gegužės 25 d. Mokytojų namų kiemelyje Vasaros terasoje Vilniuje vyko Afrikos dienų atidarymo koncertas „Africa Night 2019 – Mali Unite“⁸, kurį tradiciškai organizuoja perkusijos studija „Afrikos būgnai“. Jau penktą kartą Vilniuje vyksiančiame renginyje kartu su Lietuvos muzikantais grojo ir šoko žymūs atlikėjai iš Malio petit Adama Diarra ir Saly Diediouf. Taip pat pristatytas naujas Gedimino Mačiulskio ir Viktoro Diawara muzikinis projektas „Afrodelic“, derinantis tradicinę Malio muziką, elektroniką ir perkusiją. Vakaro metu susirinkusius svečius pasveikino Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius.

Gegužės 28 d. Užsienio reikalų ministerijoje vyko tarptautinė konferencija „Lietuvos vystomasis bendradarbiavimas: indėlis į Afrikos – Europos Sąjungos partnerystę“⁹, kurioje aptartos pirmosios Lietuvos vystomojo bendradarbiavimo su Afrikos šalimis iniciatyvos, diskutuota, koks

⁶ Daugiau informacijos: afrikosdienos.lt ir Facebook paskyroje Afrikos dienos

⁷ <https://www.facebook.com/events/359314244696822>

⁸ <http://www.afrikosbugnai.lt/abs2015>

⁹ <https://orangeprojects.lt/en/international-conference-lithuanian-development-cooperation-contributing-to-the-africa-eu-partnership>

galėtų būti Lietuvos vaidmuo Afrikoje vystomojo bendradarbiavimo srityje ir kaip mūsų šalis galėtų prasmingai prisidėti prie Afrikos ir Europos Sąjungos partnerystės.

Gegužės 29 d. Užsienio reikalų ministerija kartu su Tarptautinių santykių institutu organizavo diskusiją „Lietuva ir Pietų Afrika: bendradarbiavimo perspektyvos“.¹⁰ Diskusijoje anglų kalba aptarti porinkiminė politinė ir ekonominė situacija Pietų Afrikos Respublikoje (PAR), PAR įtaka regione bei reikšmė Lietuvai. Diskusijoje dalyvavo akademinio bei verslo pasaulio atstovai, kurie pristatė savo įžvalgas bei aptarė Lietuvos perspektyvas ir galimas bendradarbiavimo „nišas“.

Birželio 5 d. Užsienio reikalų ministerija kartu su Vilniaus universiteto Azijos ir transkultūrinių studijų institutu bei bendradarbiaudama su Nacionaline UNESCO komisija ir UNICEF surengė diskusiją „Kas gelbėja ką? Kodėl manome, jog Afriką reikia išgelbėti?“.¹¹ Diskusijos anglų kalba metu nevyriausybinių organizacijų atstovai ir akademikai diskutavo apie stereotipus teikiant humanitarinę pagalbą Afrikos šalims, dalinosi patirtimi ir gilinosi, kodėl paramą teikiančioms organizacijoms svarbu tinkamai komunikuoti apie savo veiklas Afrikoje. Diskusijoje dalyvavo ekspertai iš Lietuvos ir užsienio šalių.

Birželio 19 d. Mokytojų namų kiemelyje Vasaros terasoje „Afrikos dienas“ koncertu uždarė vienintelė Lietuvoje „Afrobeat“ stiliaus muzikos grupė „Ojibo Afrobeat“.

2 uždavinys. Tobulinti teisinį reguliavimą, siekiant užtikrinti lygias galimybes lygių galimybių įstatyme įtvirtintais pagrindais

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 2.2 „parengti teisės aktų pakeitimų projektus dėl Kontrolieriaus funkcijų išplėtimo, įgyvendinant Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo koordinavimo ir stebėsenos mechanizmą“, 2018 m. Seimas priėmė Lygių galimybių įstatymo pataisas, kuriomis prie Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos įsteigiama nepriklausoma Žmonių su negali teisių stebėjimo komisija. Komisija darbą pradėjo 2019 m. liepos mėnesį. Komisija savo esme atitinka nepriklausomo stebėsenos mechanizmo statusą pagal Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komiteto rekomendacijas, o jos nariai teikia rekomendacijas, rengia ir skelbia ataskaitas, svarsto kitus su Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimu susijusius klausimus. Komisija turi teisę pasitelkti ekspertus, lygių galimybių kontrolieriui siūlyti pradėti tyrimus dėl lygių galimybių pažeidimo, teikti nuomonę bei pastabas dėl galiojančių teisės aktų ar jų projektų atitikties Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijai.

---

¹⁰ <https://www.facebook.com/events/1252386354930004>

¹¹ http://vbplatforma.org/LT/projektai/afrikos_dienos/383

3 uždavinys. Įvertinti asmenų grupių, kurioms reikia teisinės apsaugos, padėti

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 3.1 „atlikti Lietuvoje gyvenančių LGBT bendruomenės asmenų padėties visuomenėje ir privataus gyvenimo apsaugos srityje tyrimą ir rezultatų analizę“, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, projekto „#LGBT_LT: didinant visuomenės sąmoningumą ir bendruomenės matomumą Lietuvoje“ rėmuose, 2019 m. parengė nacionalinę apžvalgą apie translyčių asmenų situaciją Lietuvoje.¹² Leidinyje nagrinėjama:

- tarptautinių organizacijų standartais ir rekomendacijos translyčių asmenų žmogaus teisių apsaugos srityje;
- reprezentatyvios Lietuvos gyventojų nuomonės apklausos apie translyčius asmenis rezultatai;
- praktiniai iššūkiai, su kuriais translyčiai asmenys susiduria įvairiose gyvenimiškose situacijose;
- geroji užsienio valstybių praktika.

4 uždavinys. Organizuoti mokymus nediskriminavimo skatinimo, tolerancijos ir socialinių paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimo temomis

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.1 „rengti jaunimui ir su jaunimu dirbantiems asmenims mokymus nediskriminavimo skatinimo ir pagarbos žmogui ugdymo klausimais, nepažeidžiant tėvų teisės auklėti vaikus pagal savo įsitikinimus“, Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos paruošė mokymų „Antidiskriminacijos, tolerancijos ir pagarbos kitam ugdymas“, skirtų padėti jauniems žmonėms įvaldyti ir lavinti nediskriminacinio ir pagarbaus bendravimo būdus, formuoti geranorišką elgesį, gerinti gebėjimą atsisakyti išankstinės nuostatos, išmokti pasirinkti tinkamas bendravimo frazes, atpažinti patyčių priežastis, kovoti su jų padariniais savo gyvenamojoje, mokymosi ar darbo aplinkoje, medžiaga, suplanuotas mokymų grafikas.

Įgyvendintų mokymų skaičius: 3 (liepos 17-18 d. mokymai vyko Telšiuose (dalyvavo 17 asmenų, rugsėjo 28-29 d. Kaune (dalyvavo 24 asmenys) bei spalio 12-13 Utenoje (dalyvavo 19 asmenų). Iš viso 2019 m. mokymuose dalyvavo 60 asmenys.

Esminis pokytis: 60 asmenų įvaldė nediskriminacinio ir pagarbaus bendravimo būdus, pagerino gebėjimą atsisakyti išankstinės nuostatos, išmoko pasirinkti tinkamas bendravimo frazes, atpažinti patyčių priežastis bei kovoti su jų padariniais savo gyvenamojoje, mokymosi ar darbo aplinkoje.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.2 „rengti darbdaviams ir jų atstovams mokymus ir švietėjiškus renginius lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo darbo rinkoje klausimais“, 2019 m. įgyvendinant Priemonę 254 darbdaviai patobulino savo kompetenciją seminaruose „Lygių galimybių ir nediskriminavimo principai darbo rinkoje“ tema, kai Veiksmų plano V skyriuje

¹²<https://www.lygybe.lt/data/public/uploads/2019/06/translyciu-asmenu-padetis-lietuvoje-nacionaline-apzvalga.pdf>

numatyta Priemonės įgyvendinimo vertinimo kriterijaus reikšmė 2019 metams – 100 darbdavių ir jų atstovų patobulinusių savo kompetenciją lygių galimybių darbo rinkoje užtikrinimo ir diskriminacijos mažinimo klausimais. Priemonės vertinimo kriterijaus įgyvendinimo reikšmė – 254 proc.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.3 „rengti darbuotojams, dirbantiems užsieniečių, gavusių prieglobstį Lietuvoje, integracijos srityje, mokymus, švietėjiškus renginius jų integracijos į visuomenę ir lygių galimybių užtikrinimo bei radikalizacijos klausimais“, lapkričio 18–20 d. trijuose Lietuvos regionuose organizuota konferencija–seminaras „Padėkime atrasti namus iš naujo“, kurio tikslas – suteikti darbuotojams ir organizacijoms, dirbančioms su užsieniečiais, gavusiais prieglobstį Lietuvoje, žinių ir patirčių, remiantis tikromis žmonių istorijomis, atskleisti, su kokiais iššūkiais ir išgyvenimais susiduria atvykėliai, priversti ne savo noru pritaipyti kitose valstybėse, nes jų išgyvenimai, lūkesčiai ir baimės atvers problemas, apie kurias nesusimąstoma, tačiau kurios migrantų integracijos procese itin reikšmingos, o jų savalaikis ir nuoseklus sprendimas integracijos procesą padės paversti efektyvesniu ir natūralesniu.

Konferencijoje–seminare skaityti šie pranešimai: dr. Giedrė Blažytė pristatė migracijos tendencijas Pasaulyje ir Lietuvoje bei su jomis susijusius mitus bei faktus, supažindino, kokią naudą duoda institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimas įgyvendinant integracijos procesus, padedant užsieniečiams svetimose šalyse susikurti saugius namus, Gediminas Grinius, buvęs NATO pajėgų kariškis, atskleidė, kaip jis patirtą karo siaubą gydėsi bėgimu ir tapo pasaulio bekelės ultramaratono čempionu, savo patirtimis ir išgyvenimais, dalinosi Eskadar Maštavičienė, prieglobstį Lietuvoje gavusi verslininkė, Europos pabėgėlių ir migrantų koalicijos atstovė Pabaltijo šalyse. Taip pat savo vykdomas veiklas, iniciatyvas ir patirtis pristatė Pabėgėlių priėmimo centro direktoriaus patarėja Neringa Gaučienė, Klaipėdos miesto socialinės paramos centro direktorė Diana Stankaitienė, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Pabėgėlių ir migrantų programos vadovė Eglė Samuchovaitė, Valstybės saugumo departamento, Lietuvos ir Vilniaus arkivyskupijos Carito atstovai. Reginius moderavo žurnalistas, TV laidų ir renginių vedėjas Paulius Skučas.

Konferencija-seminaras organizuotas Klaipėdoje, Kaune ir Vilniuje. Renginiuose iš viso dalyvavo 85 unikalūs dalyviai (2019 m. lapkričio 18 d. Klaipėdoje seminare-konferencijoje dalyvavo 27 klausytojai ir 6 lektoriai – iš viso 33 dalyviai, 2019 m. lapkričio 19 d. Kaune seminare-konferencijoje dalyvavo 29 klausytojai ir 6 lektoriai – iš viso 35 dalyviai, 2019 m. lapkričio 20 d. Vilniuje seminare-konferencijoje dalyvavo 28 klausytojai ir 7 lektoriai – iš viso 35 dalyviai). Didžioji dalis jų – įvairių Lietuvos savivaldybių ar įstaigų prie savivaldybių atstovai, taip pat valstybinių institucijų ar įstaigų darbuotojai.

Organizuojant mokymus nepasiekta Veiksmų plano V skyriuje nustatyta Priemonės vertinimo reikšmė, pagal kurią 2019 m. turėjo būti apmokyta 180 dalyvių, nes, kaip jau minėta, susidurta su sunkumais pritraukiant ir motyvuojat potencialius mokymų dalyvius. Departamentas iniciavo potencialių dalyvių pritraukimą dalyvauti mokymuose tiek elektroniniu paštu, tiek telefonu, prieš tai kontaktus ir imtį, kas bus kviečiami dalyvauti mokymuose, derinęs tiek su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (remtasi savivaldybių administracijų atstovų, paskirtų dirbti su užsieniečių integracijos klausimais, sąrašu), tiek su Jaunimo reikalų departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (buvo tikimasi taip pat pritraukti jaunimo organizacijų, ypač aktyvių savivaldybių lygmenyje, atstovus). Sukurta registracijos į

seminarą-konferenciją sistema, taip pat Departamentas į Lietuvos savivaldybių administracijas bei Lietuvos savivaldybių asociaciją kreipėsi oficialiais raštais, siūsdamas pakvietimus, tačiau aktyvios registracijos į mokymus pasiekti nepavyko. Pagrindiniai potencialių klausytojų motyvai – tema neaktuali, nėra laiko dalyvauti renginiuose, vienu metu vyksta daug įvairių mokymų, renginių.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.4 „organizuoti mokymus policijos pareigūnams apie neapykantos nusikaltimus LGBT bendruomenės asmenims“, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2019 m. apmokė 122 policijos pareigūnus mokymų tema „Atsako į neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančias kalbas Lietuvoje stiprinimas“

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 4.6 „mokyti socialinių paslaugų srities darbuotojus“, 2019 m. buvo organizuoti mokymai pagal 4 programas:

- „Asmens savarankiškumo lygio vertinimas specialiųjų poreikių nustatymo procese“
- „Teisiniai aspektai ir asmens duomenų apsauga socialiniame darbe“
- „Socialinių paslaugų srities darbuotojų profesinės kompetencijos tobulinimas, dirbant su šeimomis patiriančiomis krizes“
- „Pagalba priimančiam sprendimus psichikos ir/ar proto negalią ar sutikimus turintiems žmonėms“

Profesinės kompetencijos tobulinimo mokymai „Asmens savarankiškumo lygio vertinimas specialiųjų poreikių nustatymo procese“ buvo organizuoti Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje. Mokymuose dalyvavo 132 socialinių paslaugų srities darbuotojai ir darbuotojai iš savivaldybių administracijų.

Profesinės kompetencijos tobulinimo mokymai „Teisiniai aspektai ir asmens duomenų apsauga socialiniame darbe“ buvo organizuoti Panevėžyje, Klaipėdoje, Vilniuje, Kaune. Mokymuose dalyvavo 87 socialinių paslaugų srities darbuotojai.

Profesinės kompetencijos tobulinimo mokymai „Socialinis darbas su krizes išgyvenančiomis šeimomis“ buvo organizuoti Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje. Mokymuose dalyvavo 73 socialinių paslaugų srities darbuotojai.

Iš viso mokymuose dalyvavo 401 socialinių paslaugų srities darbuotojas. Mokymai įvertinti labai gerai.

5 uždavinys. Plėtoti dialogą su pilietine visuomene, Lietuvoje veikiančiomis ir tarptautinėmis organizacijomis, dirbančiomis nediskriminavimo ir tolerancijos skatinimo srityse

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.1 „organizuoti pasitarimus-diskusijas su neįgaliųjų teisėms atstovaujančiomis organizacijomis, siekiant tobulinti negalios nustatymo procedūras“, 2019 m. ministerijos iniciatyva buvo organizuota daugiau nei 10 pasitarimų su neįgaliųjų

nevyriausybiniomis organizacijomis, kurių metu aptarti negalios nustatymo tobulinimo, neįgaliųjų socialinės integracijos finansavimo, institucinės pertvarkos, aplinkos prieinamumo, socialinės reabilitacijos ir kiti klausimai. 2019 m. ministerijoje buvo organizuojami Neįgaliųjų reikalų tarybos, kurios nariais yra ir neįgaliųjų nevyriausybinių organizacijų atstovai, posėdžiai, kuriuose aptarti neįgaliųjų bendruomenei aktualūs klausimai. Taip pat pažymėtina, kad visi ministerijoje rengiami teisės aktai, susiję su neįgaliųjų integracija, yra teikiami ir neįgaliųjų nevyriausybiniams organizacijoms pasiūlymams ir pastaboms pateikti.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.2 „dalyvauti tarptautinių organizacijų veikloje, skatinant lygių galimybių ir nediskriminavimo principo įgyvendinimą“, 2019 m. kovo mėnesį Jungtinių Tautų (JT) Žmogaus teisių tarybos (ŽTT) 40-ojoje sesijoje Lietuva kosponsorioavo bendrąjį tematinį pranešimą dėl moterų teisių.

JT ŽTT 40-ojoje sesijoje Lietuva kartu su Prancūzija ir Rumunija organizavo paraštinį renginį apie moterų ir mergaičių ekonominį įgalinimą ir švietimą, kuriame pasisakė JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto narė prof. D. Leinartė.

2019 m. kovo 14 d. Moterų teisių komisijos (CSW) 63-osios sesijos paraštėse Niujorke buvo surengtas JT žurnalistų saugumo draugų grupės tematinis renginys „Journalism and the empowerment of women: new challenges in the digital world“.

2019 m. balandžio 23 d. Lietuva kosponsorioavo Vokietijos JT Saugumo Taryboje teiktą rezoliuciją dėl kovos su seksualiniu smurtu konfliktuose. Tą pačią dieną vykusiuose Saugumo Tarybos debatuose ta pačia tema perskaitytas bendras Baltijos valstybių pareiškimas, kuriame išsakyta ir Lietuvos pozicija.

2019 m. gegužės 7 d. užsienio reikalų ministras pasirašė Įvairovės Chartiją. Europos Sąjungos Įvairovės Chartija – Europos Komisijos įkurtą savanoriškumu grindžiamą iniciatyvą, vienijančią įvairias įmones, institucijas, kurios siekia būti socialiai atsakingomis ir prisidėti prie teigiamų pokyčių visuomenėje. Įvairovės Chartijos narės įsipareigoja kurti draugišką ir įtraukią darbinę aplinką, skatinti įvairovę ir lygias galimybes, nediskriminuojant lyties, amžiaus, negalios, rasės ar tautybės, religijos ir seksualinės orientacijos ar kitais pagrindais.

2019 m. birželio 6 d. Tolerancijos centre Vilniuje vyko užsienio reikalų ministerijos globojama Tarptautinė žmogaus teisių konferencija „Naujos Europos politikos gairės LGBT teisių apsaugos srityje“.

2019 m. birželio 18 d. UNESCO būstinėje Paryžiuje surengtas renginys moterų žurnalistų saugumo tema „Kovojant su priekabiavimu prieš moteris žurnalistes internete“, prie kurio organizavimo prisidėjo ir Lietuvos atstovybė prie UNESCO.

2019 m. birželio 25 d. JT ŽTT 41-ojoje sesijoje vyko Lietuvos, Austrijos ir Vokietijos bei Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro ir UN WOMEN organizuotas paraštinis renginys dėl prekybos moterimis ir mergaitėmis globalios migracijos kontekste, kuriame viena iš kalbėtojų buvo prof. D. Leinartė, JT Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto (CEDAW) narė.

2019 m. birželio 28 d. JT ŽTT 41-ojoje sesijoje vyko visos dienos diskusija dėl moterų teisių, kurios metu buvo perskaitytas Lietuvos parengtas NB8 šalių pasisakymas dėl vyresnių moterų teisių ir jų ekonominio įgalinimo.

2019 m. birželio – liepos mėn. JT ŽTT 41-ojoje sesijoje Lietuva kosponsorioavo rezoliucijas – dėl susirinkimų ir asociacijos laisvės, kurios rengime dalyvavo Lietuva (Lietuva priklauso šios rezoliucijos *core group*); dėl pastangų kovoti su visų formų smurtu prieš moteris ir mergaites didinimo: kovojant su smurtu prieš moteris ir mergaites darbo aplinkoje ir užtikrinant jo prevenciją; dėl JT nepriklausomo eksperto apsaugos nuo smurto ir diskriminacijos seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės pagrindu klausimais mandato (SOGI) pratęsimo; dėl moterų ir mergaičių diskriminacijos panaikinimo; dėl žmogaus teisių padėties Baltarusijoje; dėl bendradarbiavimo ir paramos Ukrainai žmogaus teisių srityje.

Užsienio reikalų ministro 2018 m. vasario 12 įsakymu Nr. V-47 sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė, rengianti naujo Lietuvos veiksmų plano dėl darbotvarkės „Moterys, taika ir saugumas“ įgyvendinimo projektą, toliau tęsė savo veiklą. 2019 m. birželio 14 d. veiksmų plano projekto operatyvinė dalis (veiksmų plano tikslai, uždaviniai, jų įgyvendinimo priemonės ir pažangos rodikliai) buvo pateikta suinteresuotų valstybės institucijų pasiūlymams ir komentarams. Įvertinus pateiktas pastabas ir pasiūlymus, parengtas naujas projektas, kuris buvo pakartotinai derinamas 2019 m. lapkričio 4 d. vykusiame tarpinstituciniame pasitarime, aptarti tolesni plano derinimo veiksmai. Kadangi 2019 m. liepos 5 d. buvo priimtas ES veiksmų planas darbotvarkei „Moterys, taika ir saugumas“ įgyvendinti, buvo nuspręsta rengiant nacionalinio plano projektą atsižvelgti į naujausią ES reglamentavimą šioje srityje. Planuojama parengti ir patvirtinti Lietuvos veiksmų planą dėl darbotvarkės „Moterys, taika ir saugumas“ įgyvendinimo 2020 m. I ketvirtį. Galiojantis globalios darbotvarkės „Moterys, taika ir saugumas“ įgyvendinimo veiksmų planas nėra terminuotas, institucijos imasi veiksmų pagal disponuojamus resursus.

2019 m. lapkričio 25 d. Užsienio reikalų ministerija prisijungė prie tarptautinės akcijos „Nušviesk pasaulį oranžine spalva“ („Orange the World“). Savo pastatus taip pat nušvietė Lietuvos diplomatinės atstovybės užsienyje. Užsienio reikalų ministerijos iniciatyva prie akcijos pirmą kartą prisijungė ir užsienio šalių diplomatinės atstovybės Lietuvoje.

2019 m. gruodžio 10 d. Vilniuje organizuotas Nacionalinis žmogaus teisių forumas (NŽTF), kuris buvo skirtas 30-osioms Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos metinėms „Vaiko teisės – žmogaus teisės“. NŽTF – tai tradicinis kiekvienais metais Tarptautinę žmogaus teisių dieną vykstantis renginys, kurio metu visuomenė kviečiama į diskusijas apie esamą situaciją ir tai, ką galime padaryti, kad Lietuvoje būtų gera gyventi visų tautybių, rasių, tikėjimų, lyčių, socialinių padėčių, įsitikinimų ar pažiūrų žmonėms – visiems.

Įgyvendinant Veiksmų plano priemonę 5.3 „organizuoti susitikimą su nevyriausybinų organizacijų atstovais dėl Jungtinių Tautų Rasinės diskriminacijos panaikinimo komiteto (CERD) baigiamųjų pastabų dėl Lietuvos šeštojo, septintojo, aštuntojo periodinių pranešimų, įgyvendinant Jungtinių Tautų konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo“, 2019 m. gegužės 21 d. vyko susitikimas su Valstybinėmis institucijomis ir Nevyriausybiniėmis organizacijomis dėl gegužės 10 d. Jungtinių Tautų Rasinės diskriminacijos panaikinimo komiteto pateiktų baigiamųjų išvadų po Lietuvos devintojo ir dešimtojo periodinių pranešimų pagal Tarptautinę konvenciją dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo svarstymo 2019 m. balandžio 30 – gegužės 1 d. Ženevoje, Šveicarija.